

Amsterdam Nizozemsko

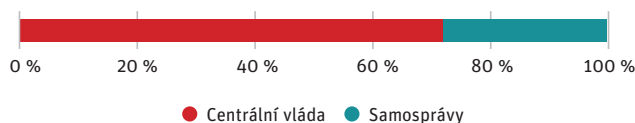
● **MĚSTO:**
1,0 mil. obyvatel

● **METROPOLITNÍ OBLAST**
2,7 MIL.
(+6,4% pop. změna /5 let)

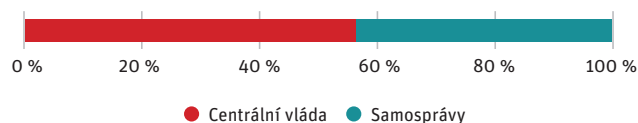
HDP: 175 % průměru HDP EU28
(+0,7% prům. roční změna HDP /5 let)

Jak fungují finance samospráv v Nizozemsku

VEŘEJNÉ PŘÍJMY

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Nizozemsko má **system dvou úrovní samosprávy**. Tvoří jej 12 provincií a 355 obcí, včetně tří zámořských subjektů (Bonaire, Saint Eustatius a Saba). System samosprávy zahrnuje také funkční vrstvu na regionální úrovni, kterou tvoří nizozemské úřady pro vodní správu (waterschappen). **Ačkoli jsou vládní funkce v Nizozemsku většinou centralizované, samosprávy, a to zejména obce, mají významné rozpočtové a výdajové pravomoci.**

Podíl samospráv na celkových veřejných investicích je 48 % (OECD 57 % a EU28 51 % v roce 2016). Ten v důsledku rozpočtových škrtek na regionální a místní úrovni od roku 2013 klesl o 17 %. Ze všech investic bylo 52 % realizováno obcemi a orgány mezi-obecní spolupráce, 15 % pak realizovaly provincie, 10 % waterschappen a zbytek další veřejné orgány.

Přímé investice představují 11 % celkových výdajů provincií a obcí, v souladu s průměrem OECD. Většina investic je věnována hospodářským záležitostem, místní dopravě a infrastruktuře, následuje vzdělávání, ochrana životního prostředí a adaptace na změnu klimatu. Na regionální úrovni vysoká část investic do výzkumu a vývoje míří na posílení regionální konkurenceschopnosti.

Nizozemské provincie a obce jsou financovány hlavně transfery od centrální vlády. Více než 73 % jejich příjmů pochází z transferů (OECD 37 %), zatímco výnosy z daní představují pouze 10 % z celkových příjmů (OECD 45 %). Podíl transferů patří mezi nejvyšší v zemích OECD. Oproti tomu podíl z výnosů z daní je jedním z nejnižších v OECD, což odráží silnou fiskální nerovnováhu.

Výnosy z daní odpovídají pouze 1,4 % HDP a 5,9 % veřejných příjmů samospráv (OECD 7 % HDP a 32 %). **Obce jsou příjemcem 58 % a provincie 16 % všech daňových příjmů pro samosprávy.** Zbývajících 26 % je podíl úřadů pro vodní správu (waterschappen), které vybírají vlastní daně a poplatky (poplatek za čištění odpadních vod, poplatek za vodní systémy a poplatek za znečištění).

Velká část příjmů z obecní daně pochází z daně z nemovitosti, která je vypočítána na základě hodnoty nemovitosti. Platí ji vlastníci a uživatelé za rezidenční a nebytové nemovitosti. Obce mají pravomoc stanovit daňové sazby, ale pouze v mezích určených centrální vládou. Daň z nemovitosti činí 52 % z výnosů z daní a 5,3 % celkových příjmů samospráv. Výnos odpovídá 0,7 % HDP (OECD 1,1 % HDP).

Mezi další místní daně a poplatky patří parkovací daň, turistická daň, daň ze psů, poplatek za kanalizaci, poplatek za znečištění vody, daň z užívání obecních pozemků atd. Poplatky za znečištění vody a poplatky za kanalizaci činí 29 % daňových příjmů samospráv (2016). Daně v provinciích pocházejí téměř výhradně z daně z motorových vozidel, jejíž sazba je limitována ústřední vládou. **System sdílení daní v Nizozemsku neexistuje.**

Transfery obcím na běžné výdaje se uskutečňují skrze obecní fond (Gemeentefonds), dále pak skrz integrační, decentralizační a specifické dotace od resortů určených k pokrytí výdajů na delegované úkoly jako základní vzdělávání či sociální služby (shodný system funguje i pro transfery provinciím). **Obecní fond se skládá z jednorázové platby, má silnou vyrovnávací funkci**

a vzorec bere v úvahu výdajové potřeby a daňovou kapacitu obcí s cílem umožnit všem obcím financovat ekvivalentní úroveň služeb za stejné daňové sazby (pro jeho přidělování se používá 60 různých kritérií).
Obce také dostávají transfery z provincií (např. investiční dotace na silnice a veřejnou dopravu).

Obecní a provinční fond jsou největší částí transferů a tedy hlavním zdrojem příjmů pro obce a provincie.
Na druhou stranu podíl integračních a decentralizačních dotací na příjmech samospráv klesá, v roce 2016 činil 27 %.

Dalšími významnými zdroji příjmů samospráv (17 %) jsou uživatelské poplatky a výnosy z majetku (z pronájmu nemovitostí a pozemků). **Provincie nabývají významné příjmy z dividend**, zejména energetických společností, a privatizace veřejných služeb v energetickém sektoru.

Zdroj: <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/Observatory-on-Subnational-Government-Finance-and-Investment.htm>